

ЛЕКЦІЯ 2

Історія інтеграційних процесів

Міжнародний розвиток: теорії, етапи та фактори

Теоретичні підходи та концепції

Економічне обґрунтування міжнародної інтеграції

Фундамент інтеграції

Умови виробництва

Різниця в природних ресурсах, інтелектуальному капіталі та специфічних умовах створює об'єктивну потребу в обміні результатами діяльності.

Витрати виробництва

Відмінності в технологіях та вартості ресурсів роблять спеціалізацію економічно вигідною для всіх учасників ринку.

Класичні економічні концепції

Адам Сміт та Давид Рікардо

- **Абсолютні переваги:** Спеціалізація на товарах, які виробляються ефективніше за інших.
- **Порівняльні витрати:** Вигода від торгівлі навіть при меншій абсолютній ефективності (за рахунок нижчих альтернативних витрат).

Ці ідеї стали науковою базою для міжнародного поділу праці.

Ключові теоретичні школи

Неофункціоналізм

Ернст Б. Хаас. Ефект «переливу» (spillover): успіх в одній сфері веде до інтеграції в інших.

Інтерґоверменталізм

Стенлі Хоффман. Домінуюча роль національних урядів та їх політичної волі в ухваленні рішень.

Інституціоналізм

Фокус на формальних правилах, правових нормах та довірі як основі сталої інтеграції.

Порівняльний огляд теорій

Концепція	Ключовий фокус	Механізм розвитку
Митний союз	Торговельні ефекти	Trade creation / Trade diversion
Валютні зони	Спільна валюта	Мобільність праці та синхронність циклів
Геополітика	Стратегічна безпека	Посилення впливу в регіоні

5 стадій інтеграції (Бела Баласса)

Етапи світової інтеграції

Від локальних зв'язків до глобальної системи

Динаміка світового процесу

Транснаціоналізація

Активна діяльність ТНК та формування глобальних ланцюгів виробництва.

Регіоналізація

Формування блоків (напр. ЄС) на основі географічної близькості.

Глобалізація

Комплексна взаємозалежність у єдиному світовому просторі.

Принципи «Європи регіонів»

25–75%

Співфінансування (Компліментарність)

Ключові принципи ЄС

- ✓ **Субсидіарність:** Делегування повноважень на рівень, де вони найефективніші.
- ✓ **Програмність:** Чітке планування та прогнозування розвитку.
- ✓ **Цільовий вплив:** Визначення депресивних регіонів для підтримки.

Фактори розвитку у ХХ–ХХІ ст.

Економічні

Зростання масштабів торгівлі, роль ТНК та потреба в єдиних стандартах.

Політичні

Прагнення стабільності після воєн, зміцнення миру та політичного впливу.

Технологічні

Інфо-комунікаційна революція та транспортні інновації.

Соціально-культурні

Зближення народів через освіту, туризм та поширення спільних цінностей.

Запитання для обговорення

Дякую за увагу!

Тема 2: Історія інтеграційних процесів

Image Sources

<https://data-flair.training/blogs/wp-content/uploads/sites/2/2020/10/Old-and-New-Theories-of-International-Trade.jpg>

Source: data-flair.training

<https://cdn.vectorstock.com/i/500p/17/21/global-economic-network-map-vector-59351721.jpg>

Source: www.vectorstock.com

https://prod-europaedach-hcms-sdweb.imgix.net/dam/en/sd-web/QIs7RkvgB1L-/EU_Europ%C3%A4isches_Parlament_Strassburg%C2%A9%20Europ%C3%A4ische%20Union.jpg?rect=0%2C131%2C2508%2C1411&auto=format

Source: www.europa.eda.admin.ch

<https://xpert.digital/wp-content/uploads/2025/07/logistik-4-1-ist-dual-use-Xpert.Digital-png.png>

Source: xpert.digital